

Vodena peća

Rumin, Bajagić, Sinj

Goran Rnjak (SOSvM) i Marin Glušević (SOM)

Vodena peća od davnina je poznata žiteljima cetinskog kraja. Prvi se put u literaturi spominje 1948. godine u znanstvenom članku češkog istraživača Josefa Kratochvila. Speleološko društvo Jamar iz Hana špilju je istraživalo nekoliko puta, a 1990. godine, prilikom posjeta slovačkih speleologa, izrađen je i njezin nacrt, ali nikada nije dostavljen hrvatskim speleolozima. Speleolozi iz SO-a Mosor iz Splita također su ulazili u špilju, a na ulazu je postojala i oznaka tog Odsjeka, međutim, u odsječkoj arhivi nacrt nije postojao. Speleolozi SO-a Željezničar iz Zagreba su 2006. dva puta posjetili Vodenu peću, izradili nacrt i objavili ga u časopisu *Speleolog* pod naslovom »Špilja Vodena peća« (Borovec i sur. 2006). Vodena peća našla je svoje mjesto u Atlasu špiljskih tipskih lokaliteta faune Republike Hrvatske (Jalžić i sur. 2010) kao tipski lokalitet za endemsku vrstu pauka *Troglohyphantes dinaricus*, kao i na popisu međunarodno

važnih podzemnih skloništa za šišmiše (UNEP/EUROBATS) pod nazivom Vodena jama.

Vodena peća nalazi se u naslagama donje krede koje prevladavaju na padinama Dinare i Kamešnice, a karakteriziraju ih vapnenci i breče. Unatoč nazivu špilje, voda se u Vodenoj peći zadržava tek u pojedinim kadama u koje dolazi za vrijeme jačih kiša kao cijednica. Za vrijeme većih vrućina i duljih suša u njoj nema vode.

Položaj i pristup

Vodena peća nalazi se na padinama Dinare, jugoistočno od Peručkog jezera, neposredno iznad sela Rumina i Bajagića, uz put za Vrdovo. Od kuća u selu treba se voziti oko 3 km cestom prema Vrdovu, zatim stazom u jugoistočnom smjeru te istočno prema špilji. Ulaz je pukotinskog tipa koji, iako velikih dimenzija, nije lako uočljiv jer se nalazi u razini tla. Teren oko ulaza izrazito je okrašen, a u okolici raste nisko drveće (hrast i jasen).

Ulaz u Vodenu peću

Dvorana iza prečnice

Tijek istraživanja

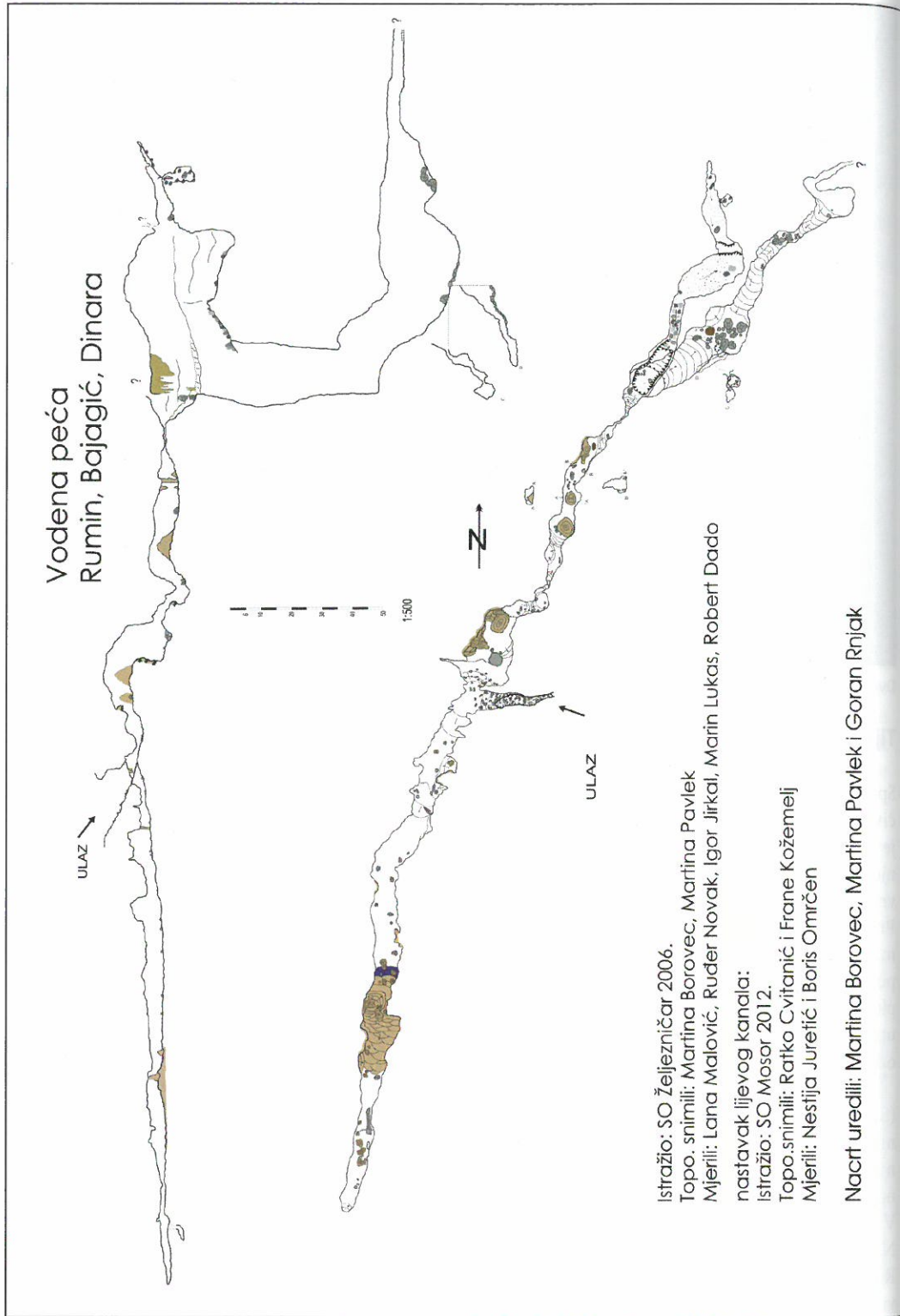
Nakon objave članka o ovoj špilji u časopisu *Speleolog*, speleolozi su je počeli sve češće posjećivati. Upitnik iznad 60-metarske vertikale bio je poticaj za daljnja istraživanja. U razotkrivanju njegovih tajni krenuli su 18. travnja 2010. za vrijeme speleološke škole Anton Vukičević (SO Promina) i Goran Rnjak (SO Sv. Mihovil). Odmah po dolasku do upitnika zaključili su da je potrebno prečkati preko vertikale, a ne penjati u plus kako je izgledalo na nacrtu. Nakon nekoliko utrošenih fikseva i klizanja u talogu blata i guana, odustali su od akcije.

22. siječnja 2012. okupio je Marin Glušević (SO Mosor) ekipu za posjet i istraživanje upitnika. Marin je tom prilikom uspio napraviti prečnicu dugu 20 m te se popeti u kanal prekriven naslagama guana debljine preko jednog metra. Visina kanala iznosi oko 30 m, a duljina 78 m. Nacrt ovoga novootkrivenog dijela izradili su Ratko Cvitančić i Nestija Juretić (SO Mosor). Na visini od petnaestak metara uočen je nastavak

kanala do kojeg bi se trebalo penjati radi eventualnog nastavka špilje. Dalje nisu istraživali, ali je pristup do penja ostao opremljen kako bi se istraživanje moglo nastaviti.

Nastavio ga je Marin Glušević 24. studenog 2012. kada je popeo penj i ušao u puno niži kanal jako blizu površini zemlje. Nadsloj iznad kanala toliko je tanak da je korijenje ušlo u šuplji špiljski prostor i tražilo hranu u tlu prekrivenom guanom. Nacrt ovog dijela izradili su Frane Kožemelj (SD Špiljar) i Boris Omrčen (SO Mosor). Nakon obrade podataka utvrdili su da visina penja iznosi 17 m, a ukupna duljina novoistraženih kanala 64 m. Nakon istraživanja su penj i prečnica raspoređeni, a isto tako i skokovi na kojima je potrebno uže za pristup do prečnice preko velike vertikale. Za istraživanje ovog dijela utrošeno je gotovo 300 m užeta.

Na ulaz u špilju postavljena je pločica 01-0301.

Istražio: SO Željezničar 2006.

Topo. snimili: Martina Borovec, Martina Pavlek

Mjerili: Lana Malović, Ruder Novak, Igor Jirkal, Marin Lukas, Robert Dado

nastavak lijevog kanala:

Istražio: SO Mosor 2012.

Topo. snimili: Ratko Cvitanović i Frane Kožemelj

Mjerili: Nestija Juretić i Boris Omrčen

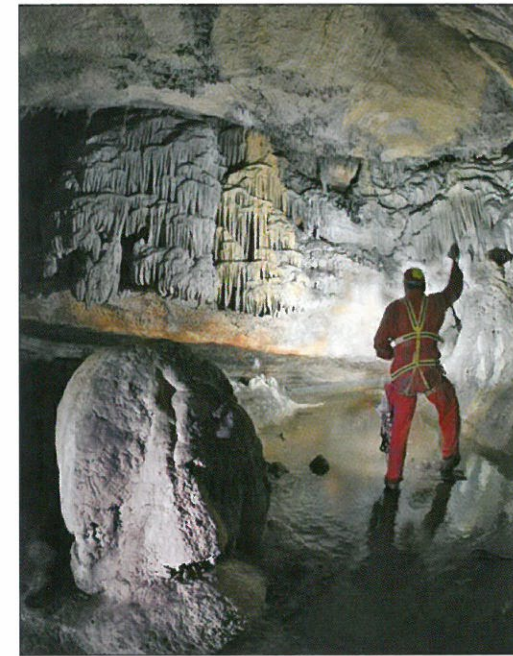
Nacrt uredili: Martina Borovec, Martina Pavlek i Goran Rnjak

Rezultati istraživanja

Najzanimljiviji nalaz ovog istraživanja je kolonija šišmiša koja obitava u špilji, u kanalu s druge strane velike vertikale. Pristup šišmišima i dalje nije moguć zbog velike visine na kojoj se nalaze. Nakon obrade podataka s ova dva istraživanja utvrđena je nova ukupna duljina špilje, dok je dubina ostala 132 m kao i 2006. godine. Tlocrtna duljina kanala u Vodenoj peći 2006. godine je iznosila 502 m, a stvarna duljina kanala je 571 m. U dva posjeta 2012. godine nacrtana su 142 m, pa ukupna duljina sada iznosi 713 m.

Literatura

- Bedek, J., Gottstein Matočec, S., Jalžić, B., Ozimec, R., Štamol, V. (2006): Katalog tip-skih špiljskih lokaliteta faune Hrvatske, *Natura croatica* 15, (Suppl. 1.), 1-154, Zagreb
- Borovec, M., Budić, M., Pavlek, M. (2006): Špilja Vodena peća, *Speleolog* 54: 13-19.
- EUROBATS - Important Underground Sites for Bats in Europe. http://www.eurobats.org/sites/default/files/documents/Underground_sites/Croatia_sites_rev1.pdf
- Jalžić, B., Bedek, J., Bilandžija, H., Cvitanović, H., Dražina, T., Gottstein, S., Kljaković Gašpić, F., Lukić, M., Ozimec, R., Pavlek, M., Slapnik, R., Štamol, V. (2010): Atlas špiljskih tip-skih lokaliteta faune Republike Hrvatske, Svezak 1. Hrvatsko biospeleološko društvo, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 1-126.

Vodena peća - morfologija jugozapadnog kraka špilje

- Kratochvil, J. (1948): Etude sur les Araignees cavernicoles du genre *Stygohyphantes* gen. nov. *Acta Soc. Zool. Česloslovenicae* 1: 1-24.
- Osnovna geološka karta SFRJ Sinj (M 1:100000), Beograd, 1982.
- V. Raić, J. Papeš, V. Sikirica, N. Magaš (1984): Osnovna geološka karta SFRJ Sinj (M 1:100000), Tumač za list Sinj, K 33-10, Beograd.

The Vodena peća cave

The Vodena peća cave is located on the south slopes of Dinara, south-east of the Peručko jezero lake, above the village Rumin, and it is formed in the Lower Cretaceous layers. After the article with the cave description and survey was published in *Speleolog*, the members of the Dalmatian speleological associations (SO Sv. Mihovil, SO Mosor and SD Špiljar) continued the explorations. They wanted to explore the possible continuation on the opposite side of the entrance to the big vertical shaft. That part of the cave was explored during the three expeditions that took place on the 18th of April 2010, the 22nd of January 2012 and the 24th of November 2012. The speleologists entered the 45 m long channel full of the bat guano. Climbing up the 17 m high shaft they entered the 64 m long channel located directly below the surface (the tree roots in the channel). The cave is now 129 m longer and its total length is now 631 m.